

Täysistunto

Tiistai 2.3.2021 klo 14.01—17.53

4. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2021 lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 17/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Tässäkin lähetekeskusteluun varataan enintään 1 tunti ja 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Vanhanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.33 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sillä, miten tässä ravintolakysymyksessä onnistutaan yhdessä muiden koronan leviämistä hillitsevien toimien kanssa, on tietysti tavattoman suuri vaikutus myös siihen, miten tämän vuoden budjettipolitiikassa onnistutaan pysymään riittävän kurinalaisessa talouspolitiikassa.

Hallitus on nyt antanut vuoden 21 ensimmäisen lisätalousarvion. Normaalioloissa ensimmäinen lisätalousarvio olisi annettu ehkä toukokuussa, mutta nyt tällä varaudutaan erityisesti koronasta aiheutuviin menotarpeisiin, ja siksi jo tässä vaiheessa vuotta ensimmäisen budjetin antaminen osoittautui välttämättömäksi.

Koronarokotteiden lisähankintoihin ehdotetaan 70 miljoonaa euroa. Lisäys kohdentuu koronarokotteiden lisäerien hankintaan ja niistä aiheutuviin ennakkomaksuihin. Koko ajan on ollut tarkoitus se, että rokotteisiin satsataan juuri sen verran kuin niihin pitää satsata, ei yhtään vähempää, ei yhtään enempää, ja tästä pitää huolehtia.

Lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden liikennöinnin tukeen ja sen toimeenpanoon osoitetaan 23,2 miljoonaa euroa. Lisämäärärahalla on tarkoitus turvata Suomen välttämättömät liikenneyhteydet, huoltovarmuus ja Suomen ulkomaankaupan kuljetukset koronaviiruspandemian edelleen jatkuessa. Rahoituksella varmistetaan säännöllinen rahdin kuljetus ja matkustajaliikenne Varsinais-Suomen, Ahvenanmaan ja Ruotsin välillä, Helsingin ja Viron välillä sekä Vaasan ja Uumajan välillä.

Valtionosuuteen työttömyysturvasta ehdotetaan yhteensä 61 miljoonan euron lisäystä. Tällä hetkellä voimassa olevia määräaikaisia lakimuutoksia on tarkoitus jatkaa kolmella kuukaudella eli kesäkuun 21 loppuun saakka pandemiatilanteen jatkumisesta johtuen. Kustannuksia syntyy muun muassa työttömyysturvassa olevan tulojen suojaosan korotuksen jatkamisesta sekä yrittäjien oikeudesta saada työmarkkinatukea.

Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenoihin ehdotetaan lisämäärä rahaa yhteensä 15 miljoonaa euroa. Lisämäärärahalla on tarkoitus vähentää koronavirustilanteen vaikutuksia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

kulttuurin ja taiteen alan henkilöille ja toiminimille. Määräraha jaetaan apurahoina. Lisäksi elokuvatuotantoyhtiöille ehdotetaan yhteensä 5 miljoonan euron lisämäärärahaa koronavirustilanteesta johtuvien taloudellisten menetysten vähentämiseen. Tämä 20 miljoonan euron kokonaisuus rahoitetaan uudelleenkohdentamalla rahoitusta yritysten kustannustuen kokonaisuudesta. Tämäkin on teema, joka on paljon ollut esillä, että kulttuurin ja taiteen alalle on korvauksia löydyttävä.

Oikeusministeriön hallinnonalalle ehdotetaan yhteensä 17,6 miljoonan euron lisäystä virustilanteesta aiheutuvien menojen kattamiseen. Kuntavaalien äänestyksen turvalliseen toteuttamiseen koronaviruspandemian vuoksi poikkeuksellisissa olosuhteissa ehdotetaan 1,3 miljoonan euron lisäystä.

Lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen ehdotetaan useita lisämäärärahoja. Nuorten harrastus- ja kesätoiminnan lisäämiseksi ja kehittämiseksi sekä nuorten kesäyrittäjyys- ja työelämätaitojen tukemiseen ehdotetaan yhteensä 2,5 miljoonaa euroa. Rahoituksella mahdollistetaan nuorille kesätyöpaikkoja. Ammatillisen koulutuksen tukitoimiin ehdotetaan 17,5 miljoonaa euroa. Tukitoimilla ehkäistään opintojen keskeyttämistä, lisätään opiskelijoiden hyvinvointia ja tasoitetaan opiskelijoiden osaamiseroja. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon valtionavustuksiin ehdotetaan 17,5 miljoonan euron lisäystä kohdennettavaksi kunnille lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen koronaviruspandemian aiheuttamassa tilanteessa ja sen jälkihoidossa.

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muiden koheesiopolitiikan ohjelmien momentin myöntämisvaltuutta ehdotetaan lisättäväksi 295 miljoonalla eurolla ja määrärahaa 130 miljoonalla eurolla. Lisäyksen taustalla on Suomen rakennerahasto-ohjelmaan vuosille 21—23 kohdistuva REACT-EU-rahoitus, joka on osa EU:n elpymisvälinettä. REACT-EU-välineen toimilla on tarkoitus toteuttaa toimenpiteitä, joilla tuetaan pandemian aiheuttamien kriisivahinkojen korjaamista alueilla, joiden talous ja työllisyys ovat kärsineet erityisen paljon. Tästä lisämäärärahasta noin 74 miljoonaa euroa on EU:n rakennerahastojen rahoitusosuutta ja 56 miljoonaa euroa valtion rahoitusosuutta. Kansallisen osuuden rahoittamiseksi vuodelta 22 siirretään vuodelle 21 tulevaisuusinvestointien ja muiden rakenne- ja suhdannepoliittisesti vaikuttavien kokonaisuuksien kehysvarausta.

Lisätalousarviossa ehdotetaan muutoksia kestävän metsätalouden määräaikaisten rahoituslain mukaiseen nuoren metsän hoidon ja pienpuun keruun tukeen ja tähän liittyvään Suomen metsäkeskuksen aktivointikampanjaan. Tavoitteena on lisätä nuorten metsien hoito- ja ensiharvennusrästien purkua ja suunnata markkinoiden kasvava puubiomassan kysyntä kansantaloudellisesti kestäviin lähteisiin teollisuudelle käyttökelpoisen ainespuun sijaan. Tähän ehdotetaan yhteensä 4 miljoonan euron lisäystä pienpuun energiakäytön lisäämiseksi. Tällä mahdollistetaan kotimaisen pienpuun energiakäytön 500 000 kuutiometrin vuotuinen lisäys turpeen energiakäytön vähentymisen kompensoimiseksi.

Lisäksi hallitus ehdottaa öljylämmityksestä luopumisen avustuksiin 10 miljoonan euron lisäystä. Viime vuonna käyttöön otettu avustus öljylämmityksen vaihtajille on osoittautunut erittäin suosituksi. Avustushakemuksia on tullut jo enemmän kuin mitä momentille on myönnetty määrärahoja. Hallitus arvioi parhaillaan, osoitetaanko tähän toimintaan lisärahoitusta myöhemmin myös Suomen kestävän kasvun ohjelmasta. Mielestäni tämä avustus on hyvä osoitus alueellisesti reilusta tavasta vähentää riippuvuutta ulkomaisesta fossiilisesta öljystä.

Arvoisa puhemies! Aiemmin pelätty parempi talouskehitys heijastui myös valtion tuloihin. Verotulojen arvioidaan kasvavan 415 miljoonalla eurolla aiemmin arvioidusta. An-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

sio- ja pääomatuloveron tuoton arvioidaan kasvavan 207 miljoonalla eurolla aiemmin ennakoitua enemmän, ja toteutuneen kehityksen perusteella perintö- ja lahjaveron tuottoa on korotettu 138 miljoonaa euroa. Kertymätietojen perusteella myös varainsiirtoveron ennakoidaan kasvavan 70 miljoonaa euroa aiemmin oletettua enemmän.

Määrärahoja lisätään lisätalousarviossa yhteensä 394 miljoonalla eurolla. Niinpä lainanottotarve vähentyy 21 miljoonalla, koska lisätalousarviossa tulot kasvavat hieman menoja enemmän. Valtion nettolainanotoksi vuonna 21 arvioidaan kuitenkin 11,7 miljardia euroa.

Tämän vuoden lisätalousarvioihin on varattu tavanomaisen 300 miljoonan euron lisätalousarviovarauksen lisäksi ylimääräinen 500 miljoonaa euroa vuoden 21 kertaluonteisiin ja finanssipoliittisesti pakollisiin koronavirustilanteesta aiheutuviin menotarpeisiin. Hallitus on sopinut viime syksyn budjettiriihessä, että kaikki koronaan liittyvät välittömät kustannukset, kuten testaukseen ja testauskapasiteetin nostamiseen, jäljittämiseen, karanteeneihin, potilaiden hoitoon, matkustamisen terveysturvallisuuteen sekä rokotteeseen liittyvät menot, katetaan täysimääräisesti kehysten ulkopuolisina menoina vuoden 21 talousarviossa ja tarvittaessa lisätalousarvioissa. Lisätalousarvion jälkeen jakamattomaksi varaukseksi vuoden myöhemmissä lisätalousarvioissa käytettäväksi jää kehysvaikutteisina menoina 651 miljoonaa euroa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja edustaja Mäkisalo-Ropponen.

15.42 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää hallitusta erityisesti kahdesta tässä lisätalousarviossa olevasta asiasta.

Ensinnäkin koronapandemian tuomat rajoitukset ovat olleet taloudellisesti erityisen raskaita taiteen ja kulttuurin alalla. Tilanteen helpottamiseksi hallitus suuntaa nyt merkittävän määrärahan kulttuurin ja taiteen tukemiseen. Nyt tuetaan erityisesti freelancereita ja kulttuurialan ammattilaisia. Kulttuurin ja taiteen alalle esitetään koronatukina ja -avustuksina yhteensä 20 miljoonaa euroa, josta 15 miljoonaa kohdistetaan Taiteen edistämiskeskuselle jaettavaksi apurahoina ja 5 miljoonaa elokuvatuotantoyhtiöille.

On syytä muistaa, että kulttuurin ja taiteen avulla edistetään myös terveyttä ja hyvinvointia. Asian merkitys korostuu, kun elämme nyt poikkeuksellisia aikoja. Nyt on pidettävä huolta kulttuurin ja taiteen toimijoista ja toimintaedellytyksistä, niin että he pystyvät luomaan ja rakentamaan uudenlaisia tapoja toimia esimerkiksi verkossa. Kun epidemia on ohi, taidetta ja kulttuuria tarvitaan entistä enemmän tulevaisuuden rakentamisessa ja uusien mahdollisuuksien näkemisessä kaikille.

Toinen erityinen kiitoksen aihe ovat lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen ehdotetut lisämäärärahat, yhteensä yli 37 miljoonaa euroa. Koronapandemia on koetellut nuoria kohtuuttomasti. Pitkittyneet rajoitustoimet ovat herättäneet valtavasti oikeutettua huolta nuorten jaksamisesta ja tulevaisuudesta. On tärkeää, että pandemian vielä jatkuessa lapsille ja nuorille osoitetaan riittävä tuki.

Ammatilliseen koulutukseen kohdistetaan rahoitusta yli 17 miljoonaa euroa, jonka turvin oppimisesta ja hyvinvoinnista pidetään huolta läpi pandemian. Tukitoimilla ehkäistään opintojen keskeyttämistä, lisätään opiskelijoiden hyvinvointia ja tasoitetaan opiskelijoiden osaamiseroja. Määräraha kohdennetaan toimiin, joilla pyritään ehkäisemään opintojen keskeyttämistä ja lisäämään opiskelijoiden hyvinvointia. Määrärahaa suunnataan myös toimiin, joilla tasoitetaan opiskelijoiden osaamiseroja ja varmistetaan valmistuvien nuorten ammattiosaamista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

Ammatillisen koulutuksen opiskelijoille etäopinnot ovat olleet raskaita, kun osaamista ei ole ollut paikoin mahdollista kehittää kasvotusten tapahtuvien konkreettisten harjoitusten ja opetuksen. Toivottavasti ensi kesänä useampi nuori saa hankittua arvokasta työkokemusta ja myös tienestejä, kun heidän kesätyö- ja yrittäjämahdollisuuksiaan tuetaan 2,5 miljoonalla eurolla.

Arvoisa puhemies! Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen kehittämisen valtionavustuksiin ehdotetaan yli 17 miljoonan euron lisäystä kohdennettavaksi kunnille lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen koronaviruspandemian aiheuttamassa tilanteessa ja sen jälkihoidossa. Varoja on tarkoitettu kohdentaa sosiaalihuollon palveluihin, jotka auttavat lapsia, nuoria ja perheitä selviytymään arjesta koronaviruspandemian aiheuttamassa poikkeustilanteesta. Lisäksi varoja suunnattaisiin lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin.

Ihmisoikeuskeskus on todennut raportissaan, että koronapandemialla on ollut huomattavat vaikutukset lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen. Koronakriisi on monin tavoin lisännyt eriarvoisuutta lasten ja nuorten keskuudessa. Pandemian kielteiset vaikutukset, kuten lapsiperheköyhyys, usein kasaantuvat ja kumuloituvat lasten, nuorten ja perheiden arjessa. Myös nuorten mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet. Ihmisoikeuskeskus korostaa, että tässä tilanteessa on tunnistettava erityisesti ne lapset ja nuoret, joiden hyvinvoinnin turvaaminen kriisin aikana vaatii erityistä huomiota. Näihin kuuluvat esimerkiksi lapset ja nuoret, joiden perheiden toimeentuloa on kriisi heikentänyt, sekä vammaiset, pitkäaikaissairaat, maahanmuuttajataustaiset ja kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ja nuoret. Ihmisoikeuskeskus suosittaa, että lasten ja nuorten palveluissa keskeisessä roolissa olevat neuvolapalvelut, sosiaali- ja terveyspalveluissa tarjottava perheiden tuki, varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten yhteydessä annettava opimisen ja hyvinvoinnin tuki sekä lasten ja nuorten vapaa-ajan toiminnot ja palvelut turvataan kaikissa olosuhteissa.

Nyt asiaan paneutuminen on erityisen tärkeää, sillä monien yksityisiltä henkilöiltä ja myös järjestöiltä tulleiden viestien perusteella esimerkiksi lapsiperheiden tilanne on muuttunut huonompaan suuntaan. He eivät esimerkiksi saa riittävästi tarpeidensa mukaista lapsiperheiden kotipalvelua. Korona on heikentänyt myös kouluissa erityislasten saamaa henkilökohtaista tukea, apua ja kuntoutusta. Viime viikolla julkaistussa kansallisessa lapsistrategiassa puhutaan haavoittuvassa asemassa olevien lasten oikeuksien turvaamisesta ja todetaan, että he eivät saa aina tarvitsemaansa oikea-aikaista tukea ja apua. Lapsille tarkoitettujen palvelujen ei pitäisi olla johdonmukaisesti ja kattavasti saatavilla. Tämä ongelma on ollut siis olemassa jo ennen koronaa, mutta epidemia on heikentänyt edelleen yksilöllisen tuen ja avun saamista.

Puhemies! Erityislapsiperheiltä saamiini palautteiden ja viestien perusteella kukaan ei ota kokonaisvastuuta lapsen ja perheen tukemisesta, vaan heitä pompotellaan taholta toiselle. Koronaepidemian myötä pompottelu on lisääntynyt, ja monet perheet kokevat jääneensä nyt täysin yksin. Perheen uupuessa lapsen tilanne muuttuu vielä hankalammaksi, ja mitä enemmän tilanne kriisiytyy, sen vaikeammaksi ja myös yhteiskunnalle kalliimmaksi asian hoitaminen tulee.

Toivottavasti tästä lisämäärärahasta ohjataan kunnissa riittävän suuri osa näiden ongelmien hoitamiseen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Edustaja Könttä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

15.48 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille esittelystä! Käsittääkseni Suomen koronastrategia on onnistunut monellakin mittarilla: jos verrataan vaikkapa Ruotsiin, missä on valitettavasti tullut tuhansia kuolleita ja missä on ollut käytössä tällainen hyvin erilainen strategia Suomeen nähden, niin taloutta peilattaessa se Ruotsin kehitys on ollut vain hieman parempi kuin Suomessa. Eli on nähty, että toimimalla Suomen linjalla — jolla, kiitos koko eduskunnan ja kansalaisten, on toimittu — myös taloudellinen hyöty on ollut suurempi.

Mitä tulee tähän ministerin avauspuheenvuoroon budjettikurista, niin tervehdin ilolla myös sitä, että meillä on selkeä asetelma siihen, että budjettikurista pidetään kiinni, ja sen päällä on sitten näitä koronasta johtuvia suoria vaikutuksia, niin kuin tuossa esittelyssä kuultiin.

Muutama huomio tuolta lisätalousarviosta.

Ensinnäkin on erittäin hyvä asia, että mikäli ja kun parlamentaarisesti päädytään johonkin johtotulemaan noista kuntavaaleista, niin joka tapauksessa varaudutaan ja myös annetaan lisärahoitusta kuntavaalien terveysturvalliseen pitämiseen — milloin ne sitten ovatkaan, mutta siitä toki sitten parlamentaarisesti päätetään. Mutta on kuitenkin demokratian kulmakivi, että me huolehditään siitä, että ne voidaan sitten aikanaan järjestää.

Ja kaksi muuta huomiota, joita nostaisin tässä esiin, ovat ennen muuta nämä alat, jotka kärsivät tästä tilanteesta — niitä kuuluukin kompensoida ja auttaa, ennen kaikkea matkailu- ja ravitsemusala ja sitten tapahtuma-alaa. Ja on hyvä tieto, että sinne jo valmistellaan toimia, joilla näiden alojen menetyksiä voidaan korvata, koska nämä ovat myös ne alat, jotka sitten aikanaan, kun koronasta päästään, lähtevät aika nopeastikin kasvamaan ja luovat nopeasti työpaikkoja ja myös elämää tähän maahan.

Toisena huomiona ovat lapset ja nuoret, joista edellisessäkin puheenvuorossa jo ansiokkaasti kuultiin, että mikä vaikutus sillä on. Pelkään pahoin, että kun meillä oli jo ennen koronaa valtavasti ongelmia lasten ja nuorten syrjäytymisessä ja pahoinvoinnissa, niin ne ongelmat ovat vain kasvaneet. Ja vaikka tässäkin lisätalousarviossa jo tulee lisää rahaa sinne momentille, niin toivon, että tähän lasten ja nuorten hyvinvointiin kohdennetaan sitten jatkossa aidosti rahaa — vaikkapa kaikki ne niin sanotusti säästetyt eurot testauksesta tai muista, joihin ei menekään niin paljon kuin on budjetoitu — koska se paha olo ja se yksinäisyys, joka siellä on lisääntynyt, näkyy vuosikymmenten päähän, ja siihen aidosti pitää panostaa. Tiedän, että hallitus on tähän kyllä reagoinut, ja toivon, että vahvasti siihen myös jatkossa reagoidaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Heinonen.

15.51 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät ministerit ja edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Meillä on käsittelyssä kuluvan vuoden ensimmäinen lisätalousarvio, ja tämä lisätalousarvio nostaa lisävelan oton jo tänä vuonnakin 11,7 miljardiin euroon. Se on siis velkaa lastemme ja lastenlastemme piikkiin. Budjettiriihessä 2020 te, arvoisa valtiovarainministeri Vanhanen, totesitte: ”Me siis kirjaamme nyt etukäteen kaikki koronaan liittyvät menot.” Tällä te perustelit sitä, että tuo budjetti tälle vuodelle, jonka esittelitte syksyllä, oli massiivisen suuri. Näyttää kuitenkin nyt käyvän toteen, että näin ei ole tehty, vaan tässä lisätalousarviossa edelleen esitetään lisämenoja myös koronan osalta tälle vuodelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

On totta, että on tärkeää huolehtia siitä, että rokotteita olisi riittävästi. Jossain määrin anteeksiantamatonta mielestäni on se, että valmistauduttaessa näihin rokotuksiin ei hallitus tehnyt toimenpiteitä riittävästi silloin, kun koronatilanne oli rauhallinen. Olisi ollut mahdollista valmistella nämä toimenpiteet niin, että rokottamiset sujuisivat nyt paremmin kuin ne ovat sujuneet.

Tänään olemme saaneet tietoa, että rajat eivät ole kiinni, eivät siitä huolimatta, että pääministeri Marin hetki sitten täällä salissakin antoi ymmärtää, että näin on ja että kovia toimenpiteitä olisi tehty. Se ei pidä paikkaansa. Esimerkiksi meidän Viron-raja tällä hetkellä vuotaa edelleen koronaa, ja nuo tartuntamäärät ovat erittäin korkeita. Taisi olla, että jopa noin 20 prosenttia Viron testeistä osoittautuu positiivisiksi, ja puhutaan yli 1 200:sta, jopa 1 500:sta uudesta tartunnasta päivässä. Kun tuo raja ei ole kiinni, siellä ei ole pakkotestausta ja sieltä voi tulla, niin pormestari Vapaavuori totesi, että on todennäköistä, että Viron paha tilanne tulee leviämään myös pääkaupunkiseudulle. Silloin tietysti pitää kysyä: miksi näitä toimenpiteitä ei tehdä? Jos nämä rajat olisi nyt laitettu aidosti kiinni koronavuodolta, uskon, että suomalaisetkin ottaisivat näitä rajoitustoimia myönteisemmin vastaan. Tuntuu oikeutetummalta, että täällä Suomessa laitetaan lapsia ja nuoria etäopetukseen ja laitetaan kuntosaleja kiinni, ravintoloita kiinni ja huoltoaseman baareja kiinni, jos olisi aidosti tehty kaikki sen eteen, että ulkorajat eivät vuotaisi koronaa.

Myönteistä tässä lisätalousarviossa on se, että kuntavaaleihin varaudutaan. Toivottavasti kunnissa on tehty niitä varautumistoimenpiteitä, niin että on riittävästi ennakkoäänestyspaikkoja mutta myös varsinaisen vaalipäivän äänestyspaikkoja.

Haluan myös antaa kiitosta kokoomuksen puolesta siitä, että hallitus on ottanut esityksemme yrittäjien työttömyysturvan jatkosta vakavasti. Tässä esitetään yrittäjien työttömyysturvan jatkoa kesäkuun loppuun, ja nyt tekee mieli kysyä valtiovarainministeri Vanhaselta: Uskotteko oikeasti, että meidän koronatilanne on kesäkuussa jo niin hyvä, että tälle yrittäjien työttömyysturvan jatkolle ei olisi tarvetta koko täksi vuodeksi? Olisiko nyt hyvä antaa se lupaus yrittäjille ainakin tämän vuoden osalta, että olemme heitä valmiita auttamaan pahimmallakin hetkellä?

Kiitosta annan myös siitä, että taiteelle ja kulttuurille osoitetaan 20 miljoonaa euroa, mutta niin kuin kulttuuriväki on todennut, enää eivät nämä tuet heitä pelasta. Nyt pitää pysyä avaamaan koronaturvallisesti erilaisia tapahtumia, tilaisuuksia, konsertteja. Kyllä vähän itse ihmettelen sitä, että linja-autossa, bussissa, metrossa voi olla väkeä enemmän kuin 600 hengen elokuvateatterissa. Silloin ei jokin näissä koronarajoituksissa ihan oikeasuhdaista ole.

Kiitosta annan myös siitä, että ammattikouluille osoitetaan 17,5 miljoonaa euroa määrärahaa siihen, että voisimme huolehtia näistä nuorista, jotka ovat keskeyttämisen alla, voisimme heille antaa henkilökohtaista apua ja tukea ja pitää heitä mukana tässä yhteiskunnassa. Nyt jo huolestuttavat viestit kertovat siitä, että lukuisat nuoret ovat pudonneet opiskelusta mutta myös harrastuksista pois koronan aikana.

Viimeisenä, arvoisa puhemies, tästä öljylämmityksen muutostuesta, johon nyt esitetään 10 miljoonaa, olisin kysynyt liikenneministeri Harakalta: olisiko tässä ollut paikka osoittaa se pieni lisämäärärahan tarve romutuspalkkiokohtaan ja korvata näille hyvässä uskossa romutuspalkkiota käyttäneille ihmisille se korvaus, jonka Trafi on heille ohjeistanut, että voitte hakea. He ovat tuhonneet omaa omaisuuttaan, poistaneet vanhoja, isopäästöisiä autoja liikenteestä, ja nyt näyttää siltä, että he eivät saisikaan lain suomaa heille kohdistettua tukea täysimääräisesti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja Kurvinen.

15.57 Antti Kurvinen kesk: Rouva puhemies! Onkin puhemies vaihtunut välissä. — Arvoisa rouva puhemies! Jo nyt tässä vaiheessa koronapandemian aiheuttaman taloudellisen epävarmuuden vuoksi hallitus on päättänyt antaa vuoden 2021 ensimmäisen lisätalousarvion, jossa on useita esityksiä eri hallinnonaloille, eri ministeriöille. Muun muassa sellainen tärkeä asia tässäkin huomioidaan, että yrittäjien oikeus saada työmarkkinatukea ja työttömyysturvan suojaosan korotus jatkuvat. Lisäksi muun muassa koronarokotteiden hankintaan varataan myös tässäkin rahaa.

Arvoisa puhemies! Joitakin ajatuksia yleisestä talouden kuvasta ja talouspolitiikan tilanteesta:

Suomen taloushan on selvinnyt pelättyä paremmin tästä koronakriisistä, ja olemme pärjänneet paremmin kuin moni muu Euroopan maa, mikä on tietysti myönteinen asia, vaikka sitä velkaa on paljon otettu, kuten edellinen puhuja, edustaja Heinonen, tuossa totesikin. Nyt varmasti on tärkeää päästä pikkuhiljaa tästä elvytyksestä myös sitten siihen sopeutukseen ja takaisin normaaliin valtiontalouden kehyskuriin. Varmasti hallituksen puoliväliriihi keväällä ja ensi syksyn budjettiriihi ovat sellaisia paikkoja, joissa täytyy sitten miettiä myös tämän laskun maksamista ja sopeutusta ja sellaista tiekarttaa tuonne vuosikymmenen loppuun meidän talouspolitiikassamme.

Lisäksi tietysti erittäin tärkeä asia on se, että me pääsisimme sellaisen kasvupolitiikan tielle, niin että kun varmasti tämän koronan jälkeen edessä on maailmanlaajuinen nousukausi, niin myös Suomi olisi siinä etujoukoissa ja me saisimme niitä vahinkoja meidän elinkeinoelämässämme sitten tässä korjattua.

Puhemies! Varmasti nämä tämän kevään koronarajoitukset eivät ole helppo paikka monelle työntekijälle ja monessa yrityksessä, ja kritiikkiäkin meille edustajille on jo tullut näistä toimenpiteistä. Itse kuitenkin olen vakuuttunut siitä, että tällainen tukahduttava koronapolitiikka on parempi vaihtoehto myös taloudelle ja työntekijöille kuin sitten sellainen, sanoisinko, rumasti sosiaalidarwinistinen, tällainen laumasuojaa hakeva politiikka, missä annetaan taudin jyllätä ja pidetään paikat auki. Täällä taisi joku, oliko se edustaja Könttä vai kuka, aikaisemmin sanoa, että Ruotsin talous on suurin piirtein yhtä paljon sukeltanut kuin meillä ja siellä on huomattavasti enemmän tullut kuolonuhreja. Kyllä kuitenkin kokemukset vaikkapa Aasian maista, joissa näistä pandemioista on paljon kokemusta, ovat, että kannattaa nopeasti tukahduttamistoimia tehdä ja sen jälkeen sitten, kun menee lyhyen aikaa, ollaan kaikki kotona, tulee taloustappioita, ihmisten luottamus palaa ja talouskin sitten elpyy nopeammin.

Kuitenkin, arvoisa puhemies, olen erittäin huolissani palvelualojen tilanteesta, hotelli- ja ravintola-alan tilanteesta, ja kyllä meidän täytyy kaikkia keinoja miettiä, myös tätä päiväjärjestyksen aikaisemmassa kohdassa esillä ollutta lomautusmahdollisuuden lyhentämistä. Kyllä sitä kannattaa miettiä työmarkkinaosapuolten kanssa, ja ehdottomasti pitää olla näiden yritystukien kohdalla sitten näiden kustannustukien tässä koronakriisin keskellä.

Arvoisa puhemies! Muutama nosto tämän lisätalousarvion sisällöstä. Oikeusministeriön hallinnonalalle tulee useita lisäpanostuksia eri toimijoille: tulee syyttäjille, tuomioistuinten vankiloille. Olen sieltä saanut paljon kentän palautetta, käytännön työntekijöitten palautetta, että siellä kyllä on valtava ruuhka ja todella suuret vaikeudet meidän lainkäytössä tämän koronakriisin myötä. Toki sinne on myös digiloikka saatu nyt aikaan tämän kriisin seurauksena.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

Tässä lisätalousarviossa on mielenkiintoisia toimenpiteitä, voisiko sanoa tällaisia myönteisiä ilmastopolitiikan, energiapolitiikan toimenpiteitä. Pidän erittäin tärkeänä sitä, että esitetään 4 miljoonan euron lisäystä tuonne kestävä metsätalouden määrärahaan, niin sanottuun Kemera-määrärahaan, jolla tavoitellaan sitä, että nuorten metsien harvennusrästejä saataisiin tehtyä ja saataisiin suomalaista pienpuuta liikkeelle. Tässä, puhemies, vastataan siihen, että saataisiin tämä järjetön ulkomaisen puun, järjetön ulkomaisen hakkeen tuominen Suomeen vähemmäksi, ja kun tiedämme, että turpeen käyttö vähenee erityisesti kalliiden päästökauppoikeuksien takia, niin sillä saataisiin sitten turpeen tilalle tätä kotimaista pienpuuta. Ja pidän myös tärkeänä, että elinkeinoministeri Lintilä 16. päivä helmikuuta esittämänsä turvepakettia vie vahvasti eteenpäin, tukea turvetuottajille.

Myöskin, puhemies, loppuun totean, kuten valtiovarainministerikin totesi, että tämä öljylämmityksestä luopuminen on ollut valtava trendi ja on ollut upeaa, miten ihmiset ovat tarttuneet tähän, että voi omakotitalojen öljylämmitystä korvata puhtaammilla muodoilla. Tämä öljylämmityksestä luopumisen tuki on sitä myönteistä ilmastopolitiikkaa, ei sellaista ihmisiä kiusaavaa, rankaisevaa ilmastopolitiikkaa, vaan kannustavaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan tässä vaiheessa ministereiden vastaukset, eli ministeri Vanhanen 3 minuuttia ja ministeri Harakka sen jälkeen.

16.03 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Muutamaan aiheeseen.

Ensin tämä yrittäjien työttömyysturva kesäkuun loppuun asti: Edustaja Heinonen kysyi, pitäisikö ottaa koko vuosi. Mennään askel kerrallaan ja katsotaan, miten tämä tilanne kehittyy. Osana tätä päätöksentekoa meidän vain pitää tottua ja toimia sillä tavalla, että me emme tämän koronan osalta pysty näkemään kovin montaa kuukautta etukäteen ja on paras tuoda päätöksentekoa asioita sitä mukaa kuin tarve on. Hallitus ja eduskunta ovat jo tähänastisella toiminnallaan osoittaneet myös yrittäjille sen, että näitä järjestelyjä tulee tarpeen mukaan.

Edustaja Heinonen palautti mieleen sen, mitä viime syksynä sanoin, että otetaan jo etukäteen budjettiin se, mitä tarvitaan, mutta hän jätti sanomatta seuraavan lauseeni, joka kuului: ”Nyt siis kirjataan kaikki se, mitä osataan ennakoida.” Emme osanneet ennakoida kaikkea. Tässä lisäbudjetissa on sellaisia, joita ei viime syksyn varsinaisessa budjettiriihessä osattu ennakoida.

Tämä öljylämmityksen kohta: Se ei ole koronasidonnainen. Se harkittiin niin, että kun niiden avustusten kysyntä on ollut erittäin suurta ja kun mitä todennäköisimmin EU:n elvytysrahoilla, mikäli ne rahat päästään käyttämään, tullaan öljylämmityksestä luopumista jatkamaan, niin tämä on ikään kuin siltarahoitus, että hakemukset, joihin ei tällä hetkellä riitä rahaa, on mahdollista rahoittaa tällä sillalla, kunnes se mahdollinen RRF:n kautta tuleva tuki tulee mukaan. Tämä nyt lisäbudjetissa osoitettava määräraha otetaan huomioon sitten siinä vaiheessa, kun RRF-lisäbudjettia aikanaan annetaan, vähentävänä tekijänä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Harakka.

16.05 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Tässä lisäbudjetissa ehdotetaan lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden liikennöintiin tukea 23,2 miljoonaa euroa, ja tällä on tarkoitus tukea ja turvata Suomen välttämättömät liikenneyhtey-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

det, huoltovarmuus ja Suomen ulkomaankaupan kuljetukset, kun covid-19-pandemia edelleen jatkuu.

Tämä on ollut oikeastaan ensimmäisiä tukitoimiamme tämän pandemian aikana. Huoltovarmuuskeskus aloitti tämän meriliikenteen tuen kutakuinkin vuosi sitten. Sitä on jatkettu ja jatketaan. Jos merenkulkua ei tueta, niin on oikeastaan turha tukea mitään muutakaan, koska meillä tuonti ja vienti tyrehtyvät ja hyvinvointi samoin.

On hyvä muistaa, että merenkulun merkitys on ratkaiseva. Vuonna 19 tavaraviennistä yli 90 prosenttia kulki laivakuljetuksilla ja tuonnista lähes 80 prosenttia. Suomen kauppamerenkulku koostuu siis paitsi tavaraliikenteestä myöskin Suomen ja ulkomaiden välisestä matkustajaliikenteestä ja samoin tietysti runsaasta transitoliikenteestä. Kannattaa muistaa matkustaja-autolauttojen merkitys muussakin kuin vain risteily-, viihde- ja kulttuuri-käytössä. Niillä kuljetetaan kappalestavaraviennistä, siis muun muassa elintarvikkeista, yli 60 prosenttia ja tuonnistakin yli 50 prosenttia. Ja totta kai matkustaja-autolauttojen merkitys Suomen ja Ruotsin sekä Suomen ja Viron välisessä liikenteessä on merkittävä.

On ilo todeta, että Suomen lipun alla olevien ja Suomen kauppa-alusluetteloon merkittyjen alusten määrä on pysynyt suhteellisen vakaana samoin kuin Suomen merenkulkualan työllisyys näinä vaikeinkin aikoina, mutta samalla on sanottava, että epidemia ja siihen liittyvät rajoitukset ovat merkittävästi laskeneet suomalaisten lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden kassavirtaa, ja siksi koronatuotot ovat olleet välttämättömät.

Kesällä 20 eduskunta myönsi lähes 25 miljoonaa eli suhtkoht samanlaisen summan kuin mitä nyt ehdotetaan tilapäiseen taloudelliseen tukeen. Liikenne- ja viestintävirasto vastaa tuen myöntämisestä ja on asettanut vuoden 20 aikana palveluvuorituksen useille linjoille, ja arvion mukaan tuki on ollut riittävää juuri maaliskuun loppuun saakka. Näihin palveluvuorituksen asettamista koskeviin arvioihin liittyy epävarmuutta, koska näihin vireillä oleviin kilpailutuksiin haettiin muutosta markkinaoikeudesta, ja samalla tietenkään emme voi tietää, millainen tuleva kehitys tulee olemaan, siihen liittyy epävarmuutta.

Sjöfarten är oerhört viktig för Åland då bränslen och posten och mycket annat anländer till Åland via sjöss, och persontrafik, och industriprodukter exporteras och importeras. Det är därför också Mariehamn—Kapellskär och Eckerö—Grisslehamn är de som är inkluderade på listan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

16.09 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Kun olemme asiantuntijoiden tartuntatautiarvioiden tilannearvion perusteella olleet pakotettuja jatkamaan etäopetusta ja normaali arki ei pääse nuorille palautumaan vielä, on tärkeää etsiä tukikeinoja nuorten hyvinvointiin ja opintojen etenemiseen. Siksi vastaanotan ilolla lisätalousarvioesityksen, jossa lasten, nuorten ja perheiden tukeen esitetään 17,5 miljoonaa euroa. Tällä lisämäärärahalla vahvistetaan lasten, nuorten ja perheiden arjessa selviytymistä tukevien sosiaalihuollon palvelujen kykyä vastata poikkeustilanteeseen ja sen aiheuttamaan avun tarpeen lisääntymiseen. Lisäksi lisäresursoidaan lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja poikkeusolojen vaikutusten ja ruuhkautuneen palvelutarpeen korjaamiseksi.

Ammatilliseen koulutukseen osoitetaan myös 17,5 miljoonaa euroa. Määräraha kohdennetaan toimiin, joilla pyritään ehkäisemään opintojen keskeyttämistä ja lisäämään opiskelijoiden hyvinvointia. Määräraha suunnataan myös toimiin, joilla tasoitetaan opiskelijoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

den osaamiseroja ja varmistetaan valmistuvien nuorten ammattiosaamista. Tärkeää olisi löytää tukitoimia myös korkeakouluopiskelijoille — sieltä opiskelijat viestivät suuresta pahoinvoinnista ja opintojen pysähtymisestä tai hidastumisesta — ja kunnissa herätä pitkään etänä opiskelleiden lukiolaisten haasteisiin.

Maahanmuuttajataustaisten aikuisten etäopinnot ovat takkuilleet kielitaidon ja it-osaamisen puutteiden vuoksi. Usean sosiaalinen viitekehys ei uudessa kotimaassa ole myöskään vielä vahva, ja haluankin muistuttaa, että valtiovarainvaliokunnan tämän vuoden budjettia koskevassa mietinnössä nostetaan jo lähtökohtaisesti 7 miljoonan euron puute tämän kasvaneen opiskelijaryhmän luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen toteuttamisessa. Nykysumma vastaa noin 900 opiskelijan palveluita, kun tarve on yli 5 000 opiskelijalle. Toivottavasti tämä huomioidaan mahdollisimman pian.

Arvoisa puhemies! Lasten ja nuorten tilannetta pyritään parantamaan konkreettisesti myös jo tulevana kesänä. Nuorten harrastus- ja kesätoiminnan lisäämiseen ja kehittämiseen varataan lisäbudjetissa yhteensä 2,5 miljoonaa euroa. Muun muassa nuoriso- ja liikuntajärjestöille haettavaksi tulevat avustukset on tarkoitettu lasten ja nuorten toimintaa järjestävien kesätyöntekijöiden palkkaukseen sekä nuorten kesäyrittäjyyden ja työelämätaitojen kehittämiseen. Kunnissa on mahdollisuuksia lisätä myös kesätyön saantia helpottavia kesätyöseteleitä.

Arvoisa puhemies! Lasten ja nuorten lisäksi kulttuuri- ja taidealat sekä tapahtumatuotanto ovat läpikäyneet äärimmäisen vaikean vuoden. Tapahtuma-ala on ollut koko koronapandemian ajan lähes täyssulussa. Monet ovat menettäneet leipätyönsä täysin. Nyt siihen saadaan pientä, mutta valitettavasti vielä liian pientä helpotusta, kun lisätalousarviossa kulttuurin ja taiteen alalle esitetään koronatukina ja -avustuksina yhteensä 20 miljoonaa euroa. Eri taiteenalojen arviot tulomenetyksistä liikkuvat kuitenkin yhteensä lähes 200 miljoonassa. On tärkeää muistaa, kuinka merkittävä työllistäjä kulttuuri- ja tapahtuma-ala meille nykyisin on.

Freelancereina tai toiminimillä toimiville kulttuurialan ammattilaisille myönnettävät avustukset tulevat jaettavaksi Taiteen edistämiskeskuksen kautta, jolle esitetään varattavaksi 15 miljoonaa euroa. Suomen elokuvasektin jakamaan tuotantotukeen elokuvayhtiöille ehdotetaan lisäbudjetissa 5 miljoonaa euroa. Määräraha kohdistetaan avustuksiin, joilla vähennetään koronatilanteesta aiheutuvia vaikeuksia ja taloudellisia menetyksiä. Menetyksiin kohdistuva tuki on tärkeä, sillä koronarajoitukset ovat kohdelleet eri taiteenaloja eri tavalla. Työ- ja elinkeinoministeriön tapahtumien takuutukimalliin tulisi saada mekanismi, jolla tuki saataisiin kohdennettua myös kaikille tapahtumissa työskenteleville freelancereille ja toiminimiyrittäjille. Käsittääkseni Norjassa tähän on löydetty toimiva ja jokaisen toimijan huomioiva ratkaisu.

Itsensä työllistävien jo lähtökohtaisesti heikompi tilanne, mikä vaatii pysyvämpiäkin muutoksia, kärjistyy kriisin aikana vielä selvemmin näkyväksi. En voi oikeastaan muuta sanoa, kuin että perustulo olisi tässäkin tilanteessa toimiva ratkaisu. Iloinen olen yrittäjien työttömyysturvan jatkosta — eräänlainen perustulokokeilu sekin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiviranta.

16.14 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Tämä vuoden 2021 ensimmäinen lisätalousarvio ei ole suuruusluokaltaan niin suuri kuin mihin tässä on viimeksi kuluneen vuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

den aikana totuttu, mutta tässä on paljon sellaisia tärkeitä määrärahoja, joista päättäminen ei siedä viivytystä.

Tärkeää on ensinnäkin, että on reagoitu koronatilanteeseen. Rokotemäärärahoja lisätään, ja tärkeää olisi myös — sen haluan tässä sanoa — edistää suomalaista koronarokote-tuotantoa, ja uskon, että hallituksella tällaisia toimia onkin jo menossa. Tärkeää on myöskin varmistaa mahdollisimman koronaturvalliset kuntavaalit.

On tärkeää, että yrittäjien oikeutta saada työmarkkinatukea jatketaan. Myös työttömyys-turvan suojaosa jatkuu korotettuna. Huoltovarmuuden kannalta on välttämätöntä, että va-rustamoja tuetaan ja näin varmistetaan rahdin sujuva kulkeminen ja myös matkustajalii-kenne.

Tärkeää on myös nuoren metsän hoidon tukeminen, ja myös Suomen metsäkeskusta tu-etaan sen tehtävissä tähän liittyen. Tällä tietysti tavoitellaan pienpuun energiakäytön lisää-mistä. Lisäyksellä tosin mahdollistetaan vain noin puolen miljoonan kuutiometrin vuotui-nen lisäys.

Arvoisa puhemies! Erittäin tärkeää on, että öljylämmitteisissä taloissa vaihdettaisiin lämmitysmuoto pois fossiilisesta polttoaineesta. Asumisen päästöjä vähentävät ratkaisut ovat välttämättömiä. Tietysti myöskin tämä määräraha työllistää alan yrityksiä, eikä tuo määräraha ja tuki ole niin suuri, että se aiheuttaisi tuen perinteisiin haittapuoliin kuuluvaa hintojen nousu-uhkaa.

Arvoisa puhemies! Tärkeitä ovat myös Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenoihin ohjattavat varat ja myöskin elokuvayhtiöiden taloudellisten menetysten vähentämiseen oh-jattavat määrärahat.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Essayah.

16.17 Sari Essayah kd: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Tässä lisätalousarviossa on monia sinällänsä tärkeitä asioita, ja tällä pyritään vastaamaan niihin haasteisiin, mitä tällä hetkellä korona on aiheuttanut ihmisten arkeen ja erilaisten järjestöjen, toimijoiden, yrittä-jien ynnä muiden elämään.

Ensinnäkin katson hyvin suopeasti sitä, että täällä on tämä 2,5 miljoonaa euroa nuorten harrastus- ja kesätoiminnan lisäämiseen ja kehittämiseen ja myöskin tähän kesäyrittäjäyy-teen ja työelämätaitojen tukemiseen — varmasti tämä raha on enemmän kuin paikallaan. Samoin siellä on tulossa tuo miljoonan euron potti liikuntatoimeen. Mutta samalla, niin kuin täällä muun muassa edustaja Hopsu oli huolissaan: Miten nyt tämä etäopetus on val-mistanut meidän nuoria ylipäättänsä tuonne ammatilliselle puolelle? Tänä päivänä taisi olla jossain lehdessä juttua siitä, oppiiko hitsaamaan etänä, ja varmasti on sellaisia ammattitai-toja, joiden osalta suuri huoli kasvaa sitä mukaa, mitä pidemmäksi nämä etäopetusjaksot tulevat, että pystyykö nuori omaksumaan kaikki ne työelämätaidot, joita hän sitten oikeasti tarvitsee.

Täällä on myöskin tämä kestävä metsätalous ja siihen satsaaminen. Pidän tätä äärim-mäisen tärkeänä ja tässä kohtaa mietin, olisiko tässä muutenkin hallituksella tällainen energiapoliittinen linjanmuutos mahdollinen, koska kyllähän tämä on vähän niin kuin itse aiheutettu ongelma. Me olemme täällä paljon puhuneet turpeen nopeutetusta, liian nopeas-ta alasajosta, joka on aiheuttanut sitten sen, että venäläistä hakerekkaa pukkaa rajan yli, ja se on taas toisaalta vääristänyt tämän kotimaisen markkinan. Siinä mielessä, jos ajatellaan, että meillä on vaikka kuinka paljon sitä puunkorjuujätettä ja nuoren metsän harvennusta,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

mitä on tekemättä, nyt on äärimmäisen tärkeää, että me saadaan sille puolelle tukea, jotta asioita pystytään laittamaan kuntoon ja saadaan kotimaista energiaa liikenteeseen, eikä niin, että tässä nopeatuessa alasajossa me vain avataan rajat fossiilisille tai sitten tosiaankin venäläiselle hakkeelle. Tätä tämmöistä markkinoiden vääristymää pitää nyt kiireesti pistää kuntoon.

Öljylämmityksestä luopuminen: Tästä on tullut kentältä paljon positiivista palautetta. Kuulin, että siellä ovat ruuhkautuneet ihan nämä hakemusten käsittelyt, että tällä hetkellä kai käsitellään niitä hakemuksia, jotka on viime loka—marraskuussa laitettu sisään. Ihmissillä on ollut hivenen huolta siitä, kun sinne on pitänyt arvioida, missä vaiheessa tämä kattilan vaihto ja remontti tapahtuvat, että menevätkö nämä aikarajat umpeen, koska yrittäjät ovat tällä hetkellä jo myyneet ei oota ja ne remontit ovat sitten siirtyneet eteenpäin. Siinä mielessä toivotaan, että tässä nyt ei aleta tulkitsemaan näitä aikarajoja tiukasti, vaan katsotaan, että tämä on nyt tästä tilanteesta johtuva viivästys, mikä näihin remonteihin on tulossa.

Ihan lyhyesti vielä totean, että myöskin tämä yrittäjien työttömyysturvan jatkaminen on aivan erinomaisen tärkeä ja hyvä asia ja toivottavasti jää pysyvämmäksikin käytännöksi.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

16.20 Heidi Viljanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Vuoden ensimmäinen lisätalousarvio keskittyy, kuten olettaa saattaakin, pitkälti koronavirustilanteesta aiheutuviin tarpeisiin, ja näin kuuluu tässä tilanteessa ollakin. Tarvetta monenlaiseen taloudelliseen tukeen riittää yhä edelleen, etenkin nyt, kun virus muunnoksineen itsessään on jälleen osoittanut voimansa ja lähtenyt leviämään. Erityisen paha tilanne on tällä hetkellä täällä pääkaupunkiseudulla. Rajoitustoimet kiristyvät, ja jälleen olemme myös tilanteessa, jossa etäopiskelu ulottuu monilla alueilla myös perusopetuksessa oleviin oppilaisiin toisen asteen opiskelijoiden lisäksi.

Emme turhaan puhu koronaviruksen vaikutuksista lapsiin ja nuoriin. Pitkään jatkuneet rajoitustoimet ovat nostattaneet oikeutettua ja aiheellista huolta nuorten jaksamisesta ja tulevaisuudesta. Tämän huolen me yhdessä jaamme. On tärkeää, että pandemian jatkuessa lapsille ja nuorille osoitetaan riittävästi tukea. Voikin sanoa, että tässä lisätalousarviossa esitetyt määrärahat lasten, nuorten ja heidän perheidensä tukemiseen ovat enemmän kuin tarpeellisia. Yhteensä lisämäärärahoja esitetään 37,5 miljoonaa euroa.

Ammatillisen koulutuksen osalta suurta huolta aiheuttavat opintojen lisääntyneet keskeytykset korona-aikana. Myös valmistumisen viivästyminen ja opintoihin kuuluvien harjoittelujaksojen haastava toteuttaminen tai jopa peruuntuminen ovat omiaan laskemaan opiskelumotivaatiota. Pidän erittäin tärkeänä, että hallitus esittää nyt 17,5 miljoonaa euroa ammatillisen koulutuksen tukemiseen. Tällä rahalla pyritään ehkäisemään opintojen keskeyttämistä ja lisäämään opiskelijoiden hyvinvointia. On tärkeää panostaa myös kaikkiin mahdollisiin toimiin, joilla tasoitetaan opiskelijoiden osaamiseroja ja varmistetaan valmistuvien nuorten ammattiosaamista.

Pandemian jatkuessa lapset, nuoret ja perheet tarvitsevat tukea. Sosiaalihuollon palveluihin esitetäänkin nyt 17,5 miljoonaa euroa lisämäärärahaa. Tällä toimella hallitus haluaa varmistaa, että lasten, nuorten ja perheiden selviytymistä koronapandemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa tuetaan. Lisäksi varoja suunnattaisiin myös lasten ja nuorten mielen-terveyspalveluihin. Näitä toimia on meidän kaikkien varmasti helppo kannattaa. Nyt teh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

tävät panostukset ovat satsauksia lasten ja nuorten tulevaisuuteen. Kaikki voitava on tehtävä, että jäljet tästä ajasta heidän elämässään olisivat mahdollisimman vähäiset.

Viime kesänä moni nuori jäi koronapandemian vuoksi ilman odotettua kesätyöpaikkaa. Toiveena on, että ensi kesänä tilanne olisi jo parempi. Nyt hallitus esittääkin 2,5 miljoonaa määrärahaa nuorten kesätyö- ja yrittäjyysmahdollisuuksien tukemiseen. On tärkeää, että mahdollisimman moni nuori saa hankittua arvokasta työkokemusta ja palkkatuloja kesätyön turvin. Tätä on syytä myös valtion taholta tukea, kuten nyt tehdään.

Jotta pääsemme tämän pandemia-ajan yli kohti normaalia arkea, ovat rokotteet tässä taistelussa keskiössä. Koko maailma odottaa rokotteita Suomi mukaan lukien. 70 miljoonan euron lisäys rokotehankintoihin on perusteltu, jotta olemme yhteisessä rintamassa EU:n kanssa mukana mahdollisissa uusissa rokotehankinnoissa.

Arvoisa puhemies! Ei tämä lisätalousarvio aivan täysin pelkkiä koronatoimia kuitenkaan ole. Monet ovat kysyneet itseltänikin, tuleeko valtiolta lisämäärärahaa öljylämmityksestä luopumisen avustuksiin. On ilo todeta, että kyllä on tulossa. Tämä tukimuoto on ollut onnistunut, ja sen suuri suosio on aiheuttanut paikoin hakemusten käsittelyssä ruuhkaa. Jo yli 4 500 hakijaa on saanut myönteisen päätöksen avustuksesta, ja jotta samanlainen kehitys pientalojen puhtaampiin lämmitysjärjestelmiin siirtymisessä jatkuu, on tällä nyt esitettävällä 10 miljoonan euron määrärahalisäyksellä merkittävä rooli jatkossakin.

Tässä omat keskeisimmät nostoni tästä lisätalousarvioesityksestä — hyviä ja kannatettavia, osin välttämättömiä toimia nykytilanteessa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttinen.

16.25 Matias Marttinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Minusta tässä tilanteessa hallituksen täytyy ajaa nyt kahdella raiteella, mihin tämä ensimmäinen esitys, joka koski ravintoloita, kuuluu. Ensinnäkin täytyy huolehtia siitä, että rajoitustoimilla ja tällä kattavalla rokotuskattavuudella saadaan painettua virus niin alas, että paluu jonain päivänä normaaliin arkeen on mahdollista. Ilman sitä vahva talouskasvu ja paluu arkeen ei onnistu.

Mutta, rouva puhemies, nyt kun käsittelemme lisätalousarviota, niin toisena täytyy todeta se, että tämän hallituksen täytyy nyt koko ajan valmistella uusia toimia, jotka tukevat korkeampaa työllisyyttä, talouskasvua ja julkisen talouden vakauttamista. Näitä päätöksiä ei ole syytä eikä perusteita siirtää eteenpäin.

Nyt tässä koronakriisin aikana Suomen valtio on velkaantunut yli 30 miljardia euroa. Velkaa on otettu huomattavasti enemmän kuin edellisen finanssikriisin aikana vuosina 2008 ja 2009. Velkasuhde kasvaa tällä hetkellä hyvin huolestuttavaa vauhtia, ja näyttää siltä, että ennusteiden mukaan Suomen julkinen talous on jämähtämässä pysyvästi alijäämäiseksi myös tämän epidemian jälkeen.

Tämän maan hallitus on tavoittelemassa tässä parhaillaan, että tänne saataisiin 80 000 uutta työllistä. Tämä tavoite on asetettu tämän vuosikymmenen loppuun. Samoin tämän hallituksen tavoitteena on, että julkisen velan suhde bruttokansantuotteeseen tasataan tämän vuosikymmenen loppuun mennessä. En, rouva puhemies, pidä näitä tavoitteita kovin kunnianhimoisina, sillä tässä on aikaa vaikka kuinka ja nyt päätöksiä on siirretty vain eteenpäin.

Lisäksi monet näistä työllisyyspäätöksistä, mitä tämän maan hallitus on tehnyt, itse asiassa heikentävät julkisen talouden tasapainoa, eivät vahvista sitä. Tähän muun muassa talouspolitiikan arviointineuvosto on kiinnittänyt omassa raportissaan huomiota. Ja ote-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

taan vielä huomioon se, että jo ennen koronavirusta hallituksen tekemät työllisyyspäätökset päivittäin nimenomaan juuri heikensivät työllisyyttä, eivät vahvistaneet sitä.

Rouva puhemies! Me olemme odottaneet, että hallitus tässä, kuten totesin, tätä toista raata vie eteenpäin ja pystyy tekemään vaikuttavia työllisyyspäätöksiä. Nyt tällä viikolla näyttää siltä, että myös paikallisen sopimisen osalta tulee vesiperä, kun työryhmä, joka on valmistelemassa tätä esitystä, ei pääse siitä yksimielisyyteen. Me olemme tehneet hyvän esityksen siitä, miten nämä paikallisen sopimisen kiellot voidaan purkaa ja järjestäytymättömät yritykset voidaan tuoda yhtäläiseen asemaan järjestäytyneen kentän kanssa. Haluan kiittää siitä, että hyvin monet kollegat tästä salista ovat tämän esityksen allekirjoittaneet.

Edustaja Kurvinen nosti puheenvuorossaan esille tarpeen siirtyä vähitellen elvytyksestä sopeutukseen ja viittasi siihen, että hallituksen puoliväliriihi on tulossa. Kuitenkin kun olen seurannut tätä keskustelua, mitä hallituksen sisällä tämän asian ympärillä on käyty, on käynyt ilmi, että eihän teillä ole minkäänlaista yhteisymmärrystä tästä asiasta. Kun keskustalaiset ovat nostaneet esille minusta aivan perustellusti, että on tarpeen siirtyä kohti näitä sopeutuspäätöksiä, jotta tämä velanotto saadaan kuriin tulevina vuosina, niin samaan aikaan SDP:n ja vasemmiston suunnasta tämä on tyrmätty ja on todettu, että mikäli sopeutuksesta keskustellaan, samalla tullaan keskustelemaan myös veronkorotuksista, ja silloin taas vastaavasti on tuotu esille esimerkiksi listaamattomien yritysten verokohtelun kiristäminen eli puuttuminen niin sanottuun nettovaraprosenttiin. Uskon, että aika moni tässä salissa tietää myös sen — ja täällä on myös ammatikseen yritystoimintaa pyörittäneitä — että tällaisessa tilanteessa listaamattomien yritysten verokohtelun kiristäminen tarkoittaisi työpaikkojen menetyksiä, investointien siirtymistä ja edelleen syvenevää kriisiä, minkä parissa me tällä hetkellä taas vastaavasti olemme. Tämä on, rouva puhemies, minusta perusteltua ja hyvä tässä yhteydessä tuoda esille.

Rouva puhemies! Totean aivan loppuun, että on kolme asiaa, mitä maan hallituksen pitäisi tässä kohtaa nyt tehdä:

Ensimmäinen on se, että maan hallituksen täytyy nyt johdonmukaisesti viedä eteenpäin koko ajan uusia päätöksiä työllisyyden ja talouskasvun vahvistamiseksi. Ilman sitä, että mahdollisimman moni suomalainen on töissä, me emme voi kyllä taata niitä kaikkia tärkeitä hyvinvointipalveluita suomalaisille tulevaisuudessa, jos suunta talouspolitiikassa ei muutu.

Toiseksi, rouva puhemies, hallituksen on tehtävä uskottava ja kunnianhimoinen suunnitelma siitä, miten Suomen julkinen talous tullaan tasapainottamaan. Siihen ei kyllä kuulu se, että todetaan, että julkisen velan suhde bruttokansantuotteeseen tasataan vuoteen 2030 mennessä. Se ei kuulu siihen, vaan tarvitaan paljon paljon kunnianhimoisempaa talouspolitiikkaa tältä osin.

Rouva puhemies! Viimeisenä: me tarvitsemme kyllä myös lisää vakautta ja ennustettavuutta työntekoon ja yritystoimintaan, ja tähän sopivat valitettavan huonosti puheet siitä, että esimerkiksi pk-yritysten verokohteluun tultaisiin puuttumaan, koska se johtaisi nimenomaan työpaikkojen menetyksiin ja investointien menetyksiin.

Rouva puhemies! Tällä puheella hieman evästystä maan hallitukselle, ja on tietysti valitettavaa, että ministeri Vanhasella ei ollut aikaa olla tässä keskustelussa nyt enää paikalla. [Aki Lindén: Hän on kuullut ne aikaisemminkin!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

16.31 **Mats Löfström r:** Ärade fru talman! Passagerarsjöfarten genomlöder den värsta krisen i historien någonsin. Hårda inreserestriktioner av Finland och sedan en tid tillbaka också av Sverige samt de nya rekommendationerna av Institutet för hälsa och välfärd, THL, om negativa testsvar för att få köpa en biljett på fartygen från utlandet till Finland gör att färjorna har ytterst få passagerare. De facto är de nästan helt tomma. Förra våren var det i praktiken som att resa på ett spökskepp då jag åkte hem till Åland från riksdagen. Man körde ombord med fyra bilar och var nästan helt ensam på ett fartyg som normalt kan ta nästan 3 000 passagerare. De här åtgärderna har vidtagits för att minska spridningen av coronaviruset men har drabbat rederierna och de anställda ombord på fartygen ekonomiskt mycket hårt. Därför behövs stödet till sjöfarten och passagerarsjöfarten som finns i den här tilläggsbudgeten.

Stödet behövdes också för att slå vakt om Finlands försörjningsberedskap. Därför kom Försörjningsberedskapscentralen förra våren med ett stöd på 45 miljoner euro och på hösten utformades det ett stöd på 25 miljoner via Traficom för att genom trafikplikt slå vakt om trafik på vissa rutter mellan Sverige och Finland och Estland och Finland.

Ärade talman! Finland är en ö i Europa. 90 procent av vår import och export går med fartyg. I går då jag senast reste från Åland till riksdagen var fartyget nästan tomt på passagerare men nere på bildäck var det fullt med last. Nästan 60 lastbilar går normalt på varje fartyg, och utan de transporterna skulle det snabbt bli tomt på livsmedelsbutikernas hyllor med både frukt och grönsaker men också i apotekens läkemedelshyllor. De här passagerarfärjornas bildäck är centrala för att säkerställa Finlands försörjningsberedskap av både livsmedel och medicin. Och när jag körde av i hamnen såg jag också de exportvaror och den last som väntade i hamnen på att få exporteras från Finland ut till Europa. Där var fullt med båtar som har byggts i bland annat Karleby och i Österbotten och som är stora exportvaror, och de här fartygen ser till att vi hela tiden har våra transporter ut till Europa, att de fungerar.

Ärade talman! Just därför finns det här stödet nu i tilläggsbudgeten, de 23 miljonerna som i praktiken fyller på den stödpott som Traficom har administrerat för att kunna fortsätta att upphandla den nödvändiga trafiken till och från Finland fram till den 30 juni, där vi efteråt förhoppningsvis ska kunna lätta på reserestriktionerna och med vaccinernas hjälp kunna återgå till någonting som är normalt när inte stöd längre behövs utan trafik kan upprätthållas på marknadsmässiga grunder. Både på Åland och på många andra ställen väntar vi på den dagen som på solens uppgång. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kyllönen. — Anteeksi, tulkkaus, översättning.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt edustaja Kyllönen, olkaa hyvä.

16.41 **Merja Kyllönen vas:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Voi olla, että ruotsi ei olisi taipunut suullani suomennokseen ihan yhtä sujuvasti kuin ammattilaisilla. Kiitos siitä.

Koronavuosi on ollut hyvin pitkä, ja erityisen pitkään se on ollut kaikille lapsille ja nuorille. On erittäin tärkeää, että lisätalousarviossa tuetaan lapsia, nuoria ja perheitä panostamalla lastensuojeluun, kesäliikuntaharrastuksiin ja nuorten kesätyöpaikkoihin. Erityisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

tyytyväisiä me vasemmistossa ollaan siihen, että nyt ehkäistään ammatillisen koulutuksen opintojen keskeytyksiä ja panostetaan opiskelijoiden hyvinvointiin.

Lisätalousarvio tuo vihdoinkin myös pientä helpotusta kulttuurialan vaikeaan tilanteeseen, ja tämän ensiavun lisäksi tarvitaan myöskin selkeä suunnitelma sille, miten kulttuuri- ja tapahtuma-alan toimijoita voidaan tukea jatkossa ja varmistaa turvalliset tapahtumat heti, kun koronatilanne sen sallii.

Näistä talouskysymyksistä käydään tietysti ikuisuuskädenvääntöä samalla tavalla kuin tästä työllisyysasiasta. Haluaisin vain muistuttaa siitä, että Helsingin Sanomat esimerkiksi teki selvitystyötä tämän hallituksen työllisyystoimista ja kirjoitti siitä — ei ole pitkäkään aika, kun kirjoitti — että hallitus on jo nyt tehnyt yhtä järeät työllisyystoimet kuin edellinen Sipilän hallitus teki vuosina 2015—2019, elikkä myöskään Marinin hallitus ei suinkaan ole ollut toimettona työllisyystoimien kanssa, päinvastoin kuin täällä on tänä päivänä väitetty.

Samoin kun mietitään sitä, että koronakriisistä palautuminen tulee vaatimaan aikaa ja me ollaan tällä hetkellä edelleen keskellä koronakriisiä, niin aina vain kuuluvat tässä salissa ne puheenvuorot, että meidän täytyy lähteä kiristämään ja meidän täytyy lähteä tekemään järeitä toimia erilaisten vakauttamis- ja budjetin tasoittamisasioitten kanssa, mutta samaan aikaan samoilla suilla vaaditaan myöskin taloudellista tukea yrityksille, taloudellista tukea kunnille ja alueille. Välillä tulee vähän semmoinen hämmäntynyt olo, että maltettaisiinko nyt hoitaa yksi asia kunnolla, kerralla maaliin. Ja kai tällä hetkellä on kaikkein tärkeintä se, että me tuetaan taloutta niin, että työpaikat säilyvät ja ihmisten hyvinvoinnista pidetään huolta. Uskoisin, että niin hallitus, virkamiehet kuin myöskin eduskunta ovat tehneet yön ja päivän kanssa töitä koronaepidemian torjunnan parissa, ja joudutaan tekemään sitä varmasti vielä tämän vuoden loppuun, jos siihenkään mennessä ollaan vielä kuivin jaloin, koska on kuitenkin kysymys globaalista epidemiasta. Tässä ajassa, nyt kun epidemia jälleen kiihtyy, ollaan vaatimassa talouden tasapainottamistoimia, ja minä väitän, että yksikään hallituspuolue ei ole vähätellyt tarvetta toimia velkasuhteen osalta ja tarvetta tasapainottaa meidän talouttamme tulevien vuosien aikana, mutta on aivan selvää, että juuri nyt, tällä hetkellä, näinä kuukausina, ei ole aika käydä sitä keskustelua. Tähän tarvitaan varmasti yhteisiä toimia ja ratkaisuja tulevina vuosina.

Mitä ehkä itse haastaisin meitä kaikkia miettimään ja myöskin pohtimaan keinoja edistää — ei pelkästään taloudellisilla evästyksillä vaan myöskin toiminnallisesti ja koulutuskuvion ja tuotekehityskuvion puolella — on se, miten me edistäisimme ja jopa veisimme laajemmin eteenpäin tätä omaa, omavaraista rokotetuotantoa ja lääketutkimusta, jotta meillä olisi myöskin tulevina vuosikymmeninä mahdollisuus vastata erilaisiin epidemioihin, koska valitettavasti epäilen, että tämä korona ei tule jäämään meidän ainoaksi tulevaisuuden haasteeksi. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman — poissa. Edustaja Lindén.

16.45 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puheenjohtaja! Jaan puheenvuoroni kahteen osaan, ensimmäinen vähän samalla tavalla kuin edustaja Kyllösellä äsken.

Ihan mielelläni debatoin edustaja Marttisen kanssa tässä. Hän käyttää minusta usein johdonmukaisia kokoomuslaisia talouspoliittisia puheenvuoroja, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että en ole aina samaa mieltä niistä asioista, mutta tietyllä tavalla se osoittaa hänen pe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

rehtyneisyyttään niihin kysymyksiin, mikä on aina iloinen asia. Nyt puutun siihen, että ne lääkkeet, joita olen kokoomuksen taholta täällä kuullut, käytännössä tarkoittaisivat tällä hetkellä talouspolitiikassa käyttöön otettavaksi paikallista sopimista nimenomaan palkkojen alentamisen mielessä, sosiaaliturvan leikkauksia, julkista rahoitusta vaativien merkittävien reformien lykkäämistä ja verojen alentamista. Minusta tällä kokonaisuudella siinä suhdanne- ja rakennetilanteessa, missä me nyt olemme, on aika vaikea kuvitella, että voisimme kestäväällä tavalla saada voimakkaammin käyntiin tätä yhteiskuntaa.

Jos nyt katsomme, mitä muualla maailmassa tapahtuu, niin on aika lailla samaa suuruusluokkaa se elvyttävä toiminta, jopa monessa paikassa suurempaa. Tietysti USA on myös per capita varakkaampi maa kuin Suomi, mutta kun siellä puhutaan 2 biljoonan dollarin elvytyspaketista, niin äkkiä laskin, että se pitää jakaa 60:llä, että saamme sen suhteutettua Suomen väkilukuun, ja silloin puhumme 33 miljardista dollarista, ja se on sitten euroissa 30 miljardia euroa, eli kyllä tämä on hyvin samansuuntaista, miten kansainvälisesti nyt yritetään tästä tilanteesta selvitä. Minusta aika kunnianhimoinen tavoite on itse asiassa, että vuosikymmenen loppuun mennessä me saataisiin budjetti balanssiin, kun nyt on kuitenkin nettovelanotto 11 miljardin luokkaa. Se vaatii käytännössä tuommoisia puolentoista miljardin tasoisia ratkaisuja vuositasolla, siis joko niin, että menot pystytään jollakin tavalla sopeuttamaan, tai sitten saadaan normaalia tuloa, joka tulee verotuksen ja tuotannon kautta lisättyä. Ei se ole vähäinen tavoite.

No, sitten on se puheenvuoroni toinen osa, johon jäi nyt sitten vajaa minuutti tässä, mutta se nyt ei ole ehkä tässä tärkein asia, koska olisin käytännössä referoinut ihan vähän samaan tapaan kuin esittelypuheenvuoron käyttänyt valtiovarainministeri Vanhanen sitä, mikä on tämän lisätalousarvion sisältö. Poimin itse sieltä suuruusjärjestyksessä ne tärkeimmät menolisäykset. Siellähän on tietenkin tämä EU:n alue- ja rakennerahastojen 130 miljoonaa euroa, rokotteiden hankinta 70 miljoonaa euroa, perusturva 55 miljoonaa euroa, yritystuet 20 miljoonaa euroa, liikenneratkaisut, joista ministeri Harakka puhui, 23 miljoonaa euroa ja sitten kaksi 17,5 miljoonan kokonaisuutta, joista toinen menee nuorten tukemiseen ja toinen sitten ammattikoulutuksen tukemiseen kunnissa. Nämä ovat erittäin tärkeitä asioita, ja niin kuin tiedämme, ne rahoitetaan nyt niin, että velka ei kasva, koska valtion verotulot ovat paremmat kuin budjettia tehdessä ennustettiin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eskelinen.

16.48 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelyssä oleva lisätalousarvio on tärkeä erityisesti taiteen, kulttuurin alalla sekä perheille ja nuorille selviytymiseen korona-ajan yli. Lisätalousarviossa paikataan monia asioita: kulttuurin ja taiteen osalta on noin 20 miljoonaa, ja on lasten ja nuorten paketti, joka jakaantuu puoliksi ammatillisen koulutuksen sekä lasten ja nuorten ja perheiden tuen osalta. Tärkeää on nyt sitten se, että kunnissa huolehditaan tämä kohdentaminen, koska ne sinne valtionosuuksiin kumminkin tulevat, niin kuin aiemmatkin hallituksen lisätalousarvioissa varhaiskasvatukseen ja koulutukseen osoitetut rahat.

On hienoa, että tässä lisätalousarviossa on vastattu myös huutoon erityisesti näiden lämmitysremonttien osalta, ja se on aktivoinut melkoisen hakubuumin — yli 10 000 pientalo-asujaa on tällä hetkellä jättänyt hakemuksen sisään — ja nyt on sitten tarvetta lisärahalle. On arvioitu, että tämä myös työllistää: useita satoja lisätyöpaikkoja erityisesti remonttien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

ja hankintojen kautta, ja lämpöpumpputeollisuus erityisesti nyt tällä hetkellä nauttii tästä buumista.

Kemera-tuki on myös tärkeä, ja tänään siitä on keskusteltukin, ja se on hyvä päänavaus nyt pienpuun keräämisen puolelle ja turvekeskusteluun ja taisi olla osa sitä Lintilän turvepakettiakin.

Lisäksi tuo varustamoiden tuki on äärimmäisen tärkeä, jotta Suomen pyörät ja viennin pyörät pyörivät.

Arvoisa puhemies! Nyt on tärkeää, että seuraavien kustannustukien ja yritystukien osalta valmistelussa tarkasti puntaroidaan ja huomioidaan erityisesti aiemmat haut ja niissä tulleet ongelmat. Yksi esille noussut ongelma on monelle yritykselle erityisesti kova oman pääoman ehto. Olisiko syytä tätä tarkastella myös tulevilla tukipaketeilla? Moni yritys on juuri tämän takia jäänyt tukien ulkopuolelle. Siellä on paljon yrityksiä, joilla olisi elämisen mahdollisuuksia ja näkymiäkin, mutta vaikka on kova velkapääoma ja liiketoiminta on ollut vaikeuksissa — ja tietysti korona on vaikeuttanut lisää — niin jotenkin tässä vaiheessa pitäisi pyrkiä pelastamaan kaikki ne yritykset, joilla vähänkään toimintakykyä on. Meillä ei todellakaan ole varaa menettää yhtään yritystä ja työpaikkaa tässä tilanteessa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strand.

16.51 **Joakim Strand r:** Värderade talman, arvoisa puhemies! Vi behandlar alltså tilläggsbudgeten här, och bland annat ledamot Löfström pratade redan väldigt gott om sjöfarten.

Edustaja Löfström puhui hyvin tästä merenkulusta. Siinä on kyse sekä huoltovarmuudesta että ulkomaankaupasta, ja tässä siis esitetään siihen 23,2 miljoonaa. Myös Vaasa—Uumaja-väli on siinä mukana.

Det är viktigt att notera de här fartygen under finsk flagg också nu när vi pratar om begränsningarna i restaurangverksamhet och sådant så att logistiken fungerar smidigt.

Elikkä nämä Suomen lipun alla seilaavat yritykset ja alukset on huomioitava myös nyt, kun mietitään rajoituksia muun muassa tähän ravitsemistoimintaan.

Det som är positivt i denna tilläggsbudget är att man beräknar att skatteinkomsterna ska öka med hela 415 miljoner euro.

Elikkä tässä arvioidaan, että verotulot kasvavat jopa yli 400 miljoonaa euroa.

Muutama nosto vielä. Ammatillinen koulutus, 17,5 miljoonaa — äärimmäisen hieno homma — ja sitten tietenkin rokotteiden hankintaan 70 miljoonaa euroa.

Det att vi lägger till 70 miljoner euro för anskaffning av vaccin är naturligtvis oerhört viktigt, för om vi inte får bukt på själva viruset och pandemin så kommer inte heller ekonomins hjul att börja snurra för fullt.

Elikkä mitä nopeammin saadaan tämä terveystilanne hallintaan, niin sen paremmin lähtevät sitten taas myös talouden pyörät pyörimään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

Ei muuta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

16.53 Tuomas Kettunen kesk: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Täällä on käyty hyvää keskustelua ja käytetty ansiokkaita puheenvuoroja, mutta haluan myös omalta osaltani kiittää hallitusta hyvästä esityksestä eduskunnalle vuoden 21 lisätalousarvioksi. Muutama hyvä nosto:

Rokotehankintoihin tosiaan 70 miljoonaa euroa. Tällä pidetään huolta siitä, että rokote-kattavuus lähtee vieläkin kovempaan nousuun tässä maassa ja ennen kaikkea kuntavaalit pystytään turvallisesti järjestämään.

Todella merkittävä asia, jonka haluan vielä myös nostattaa: Tähän lasten ja nuorten tukikokonaisuuteen löytyy nyt se 37,5 miljoonaa euroa: 20 miljoonaa OKM:n suuntaan ja 17,5 miljoonaa STM:n suuntaan. Täällä on käytetty puheenvuoroja siitä, kuinka nuorten harrastus- ja kesätoiminnan lisäämistä tulee kehittää, ja näillä rahoilla se varmasti kehittyy. Siitä nuoriso varmasti kiitosta hallitukselle ja eduskunnalle antaa.

Liikennepuolelta: Tälle momentille ”Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin” tulee lisää lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden tukeen. Tuossa jo edustaja Strand toi ansiokkaasti esille, että tämä on huoltovarmuustekijöitä. Merikuljetusten osuus Suomen viennin määrästä on 90 prosenttia ja tuonnista 80 prosenttia. Merikuljetusten korvaaminen maantiekuljetuksilla ei Suomen olosuhteissa ole mahdollista.

Ja vielä, arvoisa puhemies, nostan maa- ja metsätalousministeriön suunnalta: kestävä metsätalouden määräraikaisen rahoituslain mukaisen nuoren metsän hoidon ja pienpuun ke-ruun tukeen sekä siihen liittyviin Suomen metsäkeskuksen tehtäviin nyt ehdotetaan 4:ää miljoonaa euroa, ja tätäkin ilolla tervehdin.

Ja vielä, puhemies, lopuksi: Kyllähän se mieltä lämmittää, kun öljylämmityksestä pikkuhiljaa luovutaan ja siihenkin löytyy vielä 10 miljoonaa lisätukea. Tavallinen kansalainen pystyy pikkuhiljaa vaihtamaan sen öljykattilan sitten uusiutuvan energian käyttölähteisiin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä — poissa. Edustaja Myllykoski.

16.55 Jari Myllykoski vas: Arvoisa puhemies! Tuolla työhuoneessa kun koetin kirjoittaa mielipidekirjoitusta paikallisesta sopimisesta, niin edustaja Marttinen — armoitetusta teollisuuden ja vientiteollisuuden maakunnasta Satakunnasta — käytti puheenvuoron, toi oman näkemyksensä esille paikallisesta sopimisesta. Ihan pieni historian kertaus siihen.

Olen erittäin surullinen edellisen hallituksen aikana tehdystä ratkaisusta, jossa ei päästy yhteisymmärrykseen siitä, että olisimme voineet edistää paikallista sopimista. En syyllistä erästä silloista neuvottelupöydässä ollutta järjestöä, joka nyt ei ole enää niissä pöydissä, missä näistä asioista päätetään. Siellä haluttiin selkävoitto niin, että kaikissa järjestäytymättömissä yrityksissä oltaisiin kertaheitolla saatu paikallinen sopimus niin, ettei tarvitse olla järjestäytyneen työmarkkinaosapuolen eli ay-liikkeen tai työntekijöiden valitsemaa luottamusmiestä. Meillä olisi nyt viiden vuoden kokemuspankki siitä, mitä tarkoittaisi, kun nyt — ennen kuin nämä lumet sulavat — lähdetään keskustelemaan paikallisesta sopimisesta. Se oli valitettava takaisku, harkitsematon työmarkkinaosapuolen ja erään yritysjär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

jestön tekemä arvorkausu: kun selkävottoa ei saatu, niin ei kelvannut se malli, mitä tarjottiin.

Teollisuuden palkansaajat on juuri julkaissut oman tutkimuksen, tai oliko se arvioinnin, jota ovat tehneet alan osaavat tutkijat. Kun erityisesti kokoomuksen riveistä edustaja Vartiainen usein täällä tuo esille, että ei ole tieteellistä näyttöä, niin tässä Teollisuuden palkansaajien osalta on tuotu selkeästi nämä väittämät siihen samaan tarkasteluun. Eli ei ole mitään tieteellistä näyttöä, että jäykkyyksiä tai paikallisen sopimisen työllistämisaikutuksia olisi millään tavoin arvioitu. Se on mutu-tuntuman puhetta, ja se vain tulee niin kuin tästä vastakkainasettelusta, että nyt sitä halutaan.

Kun Akava teki oman selvityksensä ja kyselytutkimuksen siitä, mitä halutaan ja kuinka halutaan, niin 90 prosenttia työnantajista ilmoitti haluavansa paikallista sopimista. Valtaosa — erityisesti tietysti järjestäytymättömistä yrityksistä — halusi tehdä sen henkilöstön tai henkilön kanssa suoraan ilman valittua luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua. Ja mikä vielä surullisempaa, tässä tutkimuksessa työnantajat ilmoittivat, että he haluavat sopia palkkojen alennuksesta. Se ei voi olla Suomen tie, kun me puhumme paikallisesta sopimisesta. Me tarvitaan osapuoli, joka on direktio-oikeuden turvaava elementti, eli sillä järjestäytyneellä työntekijällä on oman ammattijärjestönsä oikeudellinen osaaminen ja riitatilanteissa mahdollisuus ajaa sitä mahdollisesti lain vastaista paikallista sopimusta, mikä siellä on ilmennyt. Siinä tapauksessa, että "Heikki" siellä työmaalla sopisi 15 ihmisen osalta ilman, että hänellä on ammattijärjestön tuki ja selkänaja takana, ja hän sattuisi tekemään lainvastaisen paikallisen sopimisen, mikä sitten riitautettaisiin, niin voisitte kuvitella, kuka ne viulut maksaisi — ei ole sellaista kollektiivia, vaan se olisi se sopija, joka on sen niin sanotun lainrikkomuksen tehnyt. Kyllä me tarvitaan edelleen sitä johdonmukaista askelmista tämän paikallisen sopimisen myötä.

On erittäin mielenkiintoista nähdä, mitä metsäteollisuudessa tulee tapahtumaan. Ennakkoarviona on ollut, että tullaan siihen tilanteeseen, että palkat mahdollisesti nousevat enemmän kuin laskevat. Varmasti se on joissakin isommissa laitoksissa näin, ehkä sitten pienemmissä ja alihankintapuolella — jos ovat sen piirissä — on mahdollista, että ne heikkenevät.

Me tarvitaan paikallista sopimusta siinäkin mielessä järjestäytyneesti, että esimerkiksi asiantuntijapuolella ylemmissä työntekijöiden järjestöissä nähdään, miten tällä hetkellä on päästy eteenpäin siinä, että meillä on koulutuksen kautta pystytty työmarkkinaturvaa tuomaan 40 vuodesta 45 vuoteen. Eli se työttömyyden pelko on pystytty ylempien toimihenkilöiden myötä hinaamaan ylöspäin.

On erittäin hyvä, että näitä työuria voidaan tehdä, ja siksi vähän hyppään nyt tänne koulutuspuolelle, mikä on tärkeää. Juuri nyt tässä lisäbudjetissa ei ole sellaisia elementtejä, mutta me tarvitaan sinne yleisesti sellaista asennetta, että tutkinnon pitää myös olla oppimiseen perustuva, ja tutkinnolla me pystytään turvaamaan ihmisten työmarkkinakelpoisuus tai, sanotaanko, -haluttavuus. Tehdään vaikka kuinka pieniä moduuleita, mutta meidän pitää pystyä rakentamaan sinne tutkinto, jonka avulla he pystyvät sitten osoittamaan oman osaamisensa.

Mutta sanoisin, että tämä hallitus on — oliko nyt Helsingin Sanomien mukaan — tehnyt työllistämistoimenpiteitä tänä aikana jo enemmän kuin edellinen hallitus koko kaudellaan, joten täytyy sanoa, että jos me vielä saamme kloorattua tämän paikallisen sopimisen siihen malliin, mihinkä tällä hallituksella on valmiuksia, niin me voimme kyllä hyvin edetä eteenpäin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Meillä alkaa loppua aika, joka tähän keskusteluun on varattu. — Mutta otetaan vielä edustaja Marttisen puheenvuoro, olkaa hyvä.

17.02 Matias Marttinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos paljon, että saan vielä mahdollisuuden aivan lyhyesti — pyrin olemaan hyvin tiivis — kommentoida muutamaa asiaa, joita täällä kunnioitetut kollegani ovat tuoneet esille.

Lähden oikeastaan liikkeelle tästä suuresti kunnioittamani edustaja Myllykosken puheenvuorosta. Niin kuin hän taisikin todeta, olemme erittäin monesta asiasta samaa mieltä ja haluamme kehittää rakasta kotimaakuntaamme ja sen teollisuutta. Olemme edustaja Myllykosken kanssa erittäin monesta asiasta samaa mieltä, mutta totean vain tästä paikallisesta sopimisesta, mistä olemme ehkä hieman eri linjoilla — tai meillä on painotuseroja sen osalta — että kyllä minusta on kuitenkin näin, että jos katsomme tätä nykyistä tilannetta, jossa kuitenkin valtaosa työnantajayrityksistä on järjestäytymättömiä työnantajia, niin heillä ei ole tällä hetkellä samoja paikallisen sopimisen mahdollisuuksia kuin on järjestäytyneillä työnantajilla. Tämä on se asian pihvi, mistä olemme tehneet lakialoitteen.

Me esitämme siis, että vähimmäisehdot säilyvät edelleen samoina, ne siis turvataan. Olemme esittäneet myös, että työehtojen valvontaa pitäisi lisätä siinä tapauksessa, että paikallista sopimista lisättäisiin. Mutta, rouva puhemies, ainoa keskeinen muutos on se, että kaikki työnantajat tuotaisiin samalle viivalle, ja siitäkin huolimatta, että työnantaja ei ole järjestäytynyt, hän saisi kuitenkin sopia työpaikalla sitten samalla tavalla kuin järjestäytyneessä yrityksessä saataisiin sopia, ja tämä kohdistuisi nimenomaan pienempiin työnantajayrityksiin. On totta kai selvää, että tämmöisen muutoksen työllisyysvaikutusta on erittäin vaikeaa, ellei jopa mahdotonta, täysin arvioida, mutta kyllä sen nyt arkijärkikin sanoo, että jos on kyseessä vaikka viisi henkeä työllistävä pk-yritys, niin totta kai nämä paikallisen sopimisen mahdollisuudet korostavat näiden työnantajayritysten mahdollisuutta turvata työpaikat ja toivottavasti myös tarjota työtä yhä useammalle.

Edustaja Lindénille totean vain aivan lyhyesti — hän on erittäin hyvä näissä luvuissa ja numeroissa ja kertoi meille muun muassa Yhdysvalloissa tehtävän elvytyksen koosta, ja se on juuri näin. Oikeastaan puheenvuoroni pointti ei ollut se, etteikö tämän koronakriisin aikana olisi pitänyt tehdä elvyttävää finanssipolitiikkaa, vaan se oma huomioni kiinnittyy siihen, miten tästä mennään eteenpäin. Ja näin ollen näen, että ehkä nyt tässä salissa löytyy niitä erimielisyyksiä, eri näkemyksiä siitä, miten me suhtaudumme esimerkiksi vuoteen 22 ja sen aikana tehtävään finanssipolitiikkaan. Meidän näkemyksemme on se, että tässä kohtaa on tärkeää jo varautua näihin tuleviin työllisyystoimenpiteisiin ja katsoa myös sitä, ovatko ne tarpeellisia. Minusta olisi tarpeellista nostaa jo esille kysymys siitä, että finanssipolitiikan linjaa pitää myös lähteä kiristämään sitten, kun tilanne tästä hellittää, koska se velkakuorma on niin valtavan iso, että kerta kaikkiaan [Puhemies: 3 minuuttia!] sille täytyy jotain myös tehdä. — Ja luulen, että nyt, rouva puhemies, lopetan tässä kohtaa puhumisen, ja mennään asiassa eteenpäin, koska näitä tilaisuuksia löytyy varmasti lisää, että päästään keskustelua käymään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Tämän asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan, kun lista on käyty loppuun.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.06.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2021 vp

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.52.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. Keskustelu jatkuu. — Mutta puheenvuoroja ei ole, koska ne ehdittiin napata pois ennen kuin tämä keskeytettiin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.